

RIMANTAS GUČAS

Kaišiadorių rajono vargonai

Nors Kaišiadorių apylinkėse nėra išlikusių labai senų bažnyčių, o ir tos pačios ne kartą perstatinės, vis dėlto vargonų žinovas, susipažinęs su esamais instrumentais, jų dalimis, istorinėmis žiniomis, gali rasti įdomių ir gražių dalykų.

Kaip Lietuvoje įprasta, daugumos vargonų meistrų vardai nežinomi. O

žinomieji, atrodo, bus buvę daugiausia vilniečiai.

Deja, Kaišiadorių apylinkių vargonams būdinga ir tai, kad jie labai nukentėjo sovietmečiu nuo meistrų nevykėlių, o ir pastaraisiais metais kažkieno negrabi ranka yra padariusi nemaža žalos. Tai visos Lietuvos nelaimė, tačiau šiame krašte ji ypač ryški.

Gegužinė

Iš senųjų istorinių instrumentų labiausiai vertintini Gegužinės bažnyčios vargonėliai.

Pačios bažnyčios istorija sena, ji siekia 1520 metus. Tačiau dabar Gegužinėje stovinti mūro bažnyčia pastatyta tik 1910–1932 metais, taigi palyginus yra visai nauja.

Beje, 1928–1934 metais čia klebonavo žinomas šviesuolis kun. Stanislovas Pupaleigis*. Jis globojo ir augino būsimą žinomą vargonininką, muzikos teoretiką ir kompozitorių Zigmą Aleksandravičių. Pastarasis nuolat prisimindavo kun. S. Pupaleigį, kaip didelės erudicijos ir

dosnios širdies žmogų, atvėrusį jam kelius į gyvenimą.

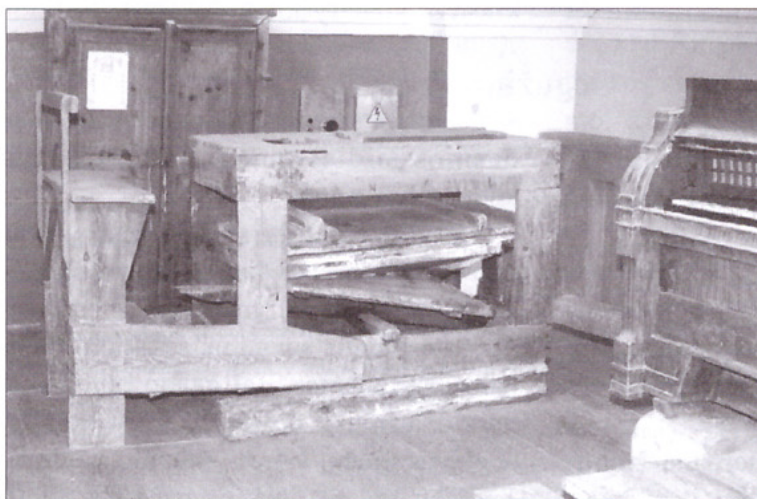
Vargonai galėjo stovėti bažnyčioje nuo šios pastatymo dienos. Jie yra iš kažkur atvežti, nes tai yra visai ne bažnytinis, o nedidelis saloninis sekretero pavidalo instrumentas. Tai galėjo būti kokio nors dvarininko dovana. Žinant netoliese buvus gražų, šviesių žmonių valdomą Zūbiškių dvarą, leistina spėti vargonus pradžioje buvus ten.

Nei meistro vardas, nei tiksli šių vargonų data nežinomi. Galima spėti, kad jie pagaminti XIX a. pirmoje pusėje ir ne Lietuvoje, o greičiau kur nors Vokietijoje – labai jau gražaus ir profesionalaus jie darbo, viskas jų viduje sudėstyta labai kompaktiškai ir sumaniai.

* Kun. S. Pupaleigis, gimęs Žaslių par., Eriogalos k.; organizavo dabartinės Gegužinės bažnyčios statybos užbaigimą (*sud. past.*).

1 pav. Gegužinės bažnyčios vargonai. 1996 m. autoriaus nuotrauka

2 pav. Pristatytos atskirai vargonų dumplės. 1996 m. autoriaus nuotrauka

Iš išvaizdos jie kiek primena to laikotarpio automatinius vargonus. Biedermeierio stiliaus spinta dažyta medžio imitacija su nedideliais ornamentėliais.

Vargonai yra vieno manualo, turi 4 registrus. Jų dispozicija yra tokia:

Manualo (klaviatūros) apimtis	– C-c'''.
Flaut major	8p. dengti medžio vamzdžiai.
Flauto	4p. apatinė oktava – medžio dengti, toliau – medžio atviri.
Octava	2p. C – e medžio, toliau – metalo.
Quinta	1 1/3p. metalo.

Patys didieji mediniai registro Flaut major vamzdžiai sulenkti ir patalpinti vargonų apačioje, o kiti tvarkingai sustatyti ant tiltelių. Visi vamzdžiai puikaus rankų darbo. Tik mažučiai metalo vamzdeliai yra visai suniokoti.

Kaip įprasta tokios rūšies vargonėliams, jų traktūra (valdymo įrenginys) yra mechaninė, o oro paskirstymo dėžė – sklendinė. Ji yra ažuolinė ir padirbta įgudusia gero meistro ranka. Klavišai dengti kaulu.

Dumplės buvusios vargonuose ir dumiamos ranka – iš šono likusi dūmimo

rankenos skylė. Tačiau šiuo metu prie vargonų prijungtos šalia stovinčios senos, primityvios ir jau suplyšusios pleištinės dumplės.

Kabinetiniai vargonėliai, šiuo metu esantys Gegužinės bažnyčioje, yra kol kas vienintelis žinomas tokio pobūdžio instrumentas Lietuvoje, ir todėl jie itin vertinimi ir saugotini. Tačiau Gegužinės bažnyčiai jie menkai tinka. Yra ir per maži, ir bažnyčiai svetimo stiliaus. Pagal savo pobūdį ir išvaizdą jie turėtų stovėti dailioje koplyčioje arba kambaryje ant parketo. Žinoma, prieš tai kvalifikuotai restauravus.

Kruonis

Bene seniausi Kaišiadorių rajono vargonai stovi Kruonio bažnyčioje. Tai sena bažnyčia, statyta 1626 m., turinti sudėtingą istoriją, ne kartą perstatinėta. Vargonai taip pat neatpažįstamai perstatyti, tačiau juose yra išlikę nemaža baroko epochos elementų. Tai ir žymi vamzdyno dalis, ir oro paskirstymo dėžė, ir kai kurie traktūros mazgai. Apskritai visa vargonų sandara, nepaisant perstatyto ir sugadinto beveidžio fasado, atitinka senąsias ikiromantines (iki XIX a. vidurio) Lietuvos vargonų statybos tradicijas. Galima spėti Kruonio bažnyčios vargonus buvusius padirbtus XVIII a. antroje pusėje. Senesni jie neturėtų būti, nes manualo apimtis yra keturios su puse oktavos – iki f³, o tai jau vėlyvesnės statybos požymis.

Dabartinio vargonų pavidalo autorius yra Romanas Truščinskas, perstatęs šiuos vargonus 1941 metais. Apie tai in-

formuoja išraiškingas užrašas ant vienu vargonų nugaros durelių vidinės sienos:

Šie vargonai statyti 1941 vasario kovo mėn. Sunkiausiai Lietuvos nepriklausomybės netekimo metais. Duosnių parapijiečių dėka. Priespauda gundė parapijiečiuose religinį atgimimą ir todėl nežiūrint priespaudos ir vargo buvo suaukota gerų parapijiečių apie 2000 rub. vargonams. Vargonai kainavo apie 4500 rub. Juos sudėjo iš senų vargonų meistras Romanas Truščinskas iš Vilniaus. Kruonio klebonas tuo laiku buvo kun. Alf.Šatas. Griežkite per amžius vaikams Lietuvos, kad laisvės nevertas, kas negina jos. OAMDG. 1941.III.15.

Kas buvo tas Truščinskas, kol kas nežinome. Sprendžiant iš atlikto darbo, tai buvęs gana kvalifikuotas, nors anaiptol neaukšto lygio meistras. Antra vertus, ypatingos sąlygos, kuriose buvo dirbama,

šiek tiek pateisina ir kai kuriuos perne-lyg primityvius sprendimus, ir skubotu-
mą.

Kruonio bažnyčios vargonai yra vie-
no manualo, būta septynių registrų (tiek
yra sklendžių).

Tikslią dispoziciją nuodugniau jų ne-
ištyrus ir neatlikus vamzdyno invento-
rizacijos nustatyti sunku. Registrų pava-
dinimai, užrašyti šalia rankenų, yra gana
keisti ir kartais neatitinka vamzdžių.

Apytikslė dispozicija yra tokia:

Manualo apimtis – C-f”

Principal	8'
Bordun	16'
Flauto	8'
.....	?
Octava	4'
Flauto	4'
Mixtur	

Gražios senos tekintos (XVIII a.?)
registrų rankenos. Tačiau registrai įjun-
giami jas ne patraukiant, kaip įprasta, o

pastumiant. Tai, matyt, jau bus padaręs
R. Truščinskas.

Jeigu būtų manoma rimtai suremon-
tuoti šiuos vargonus, tektų svarstyti dvi
galimybės.

Pirma, atrinkus ir kruopščiai išsau-
gojus bei restauravus vertingas istorines
dalis, pabandyti kuo tiksliau atkurti se-
ną barokinę instrumentą. Nebūtų sun-
ku sutvarkyti vamzdyną ir kitus vidaus
įrenginius, nes jų išlikę palyginus daug.
Tačiau fasadą reiktų atkurti pagal ana-
logus. Tektų improvizuoti, tačiau istori-
nė Kruonio bažnyčia turėtų jos grožį ir
vertę atitinkantį instrumentą. Antra ver-
tus, šie vargonai byloja apie Kruonio pa-
rapijiečių ryžtą ir stiprią dvasią anuo slo-
giu, sunkiu ir pavojingu metu. Taigi ir
dabartinis vargonų pavidalas turi tam
tikrą paminklinę vertę. Todėl galima bū-
tų apsieiti be tokių radikalių sprendimų
ir apsiriboti vien esamo instrumento res-
tauravimu, paliekant ir provizorinį jo fa-
sadą, ir kai kuriuos prastesnius vamz-
džius.

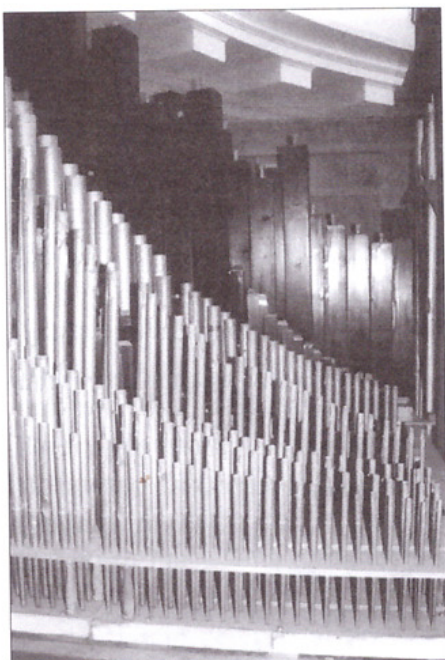
Kalviai

Būdingas XIX a. antrosios pusės pa-
vyzdys – Kalvių bažnyčios vargonai. Ka-
da jie pastatyti, taip pat tiksliai neži-
noma, tačiau bent apytikslę datą siūlo
pačios bažnyčios istorijos duomenys.
Bažnyčia, kaip žinoma, statyta 1800–
1806 m., tačiau 1870 m. joje kilo gaisras,
po kurio buvo atstatyta. Vadinasi, vargo-
nai galėję būti pastatyti po gaisro.

Meistro pavardė vėlgi nežinoma.
Daugeliu požymių šie vargonai primena

vilniško Juozapo Radavičiaus darbus,
tačiau panašiai yra dirbęs ne jis vienas.

Vargonų fasadas gana paprastas neo-
gotikinis. Fasade matome tik dekoraty-
vinius vamzdžius, o visas veikiantis
vamzdynas sustatytas chromatine tvarka
išdėstytomis eilėmis galu į fasadą. Todėl
mechaninės traktūros balanos išdėstytos
spinduliu. Oro paskirstymo dėžės yra
sklendinės.

3 pav. Kalvių bažnyčios vargonų vamzdynas.
1996 m. autoriaus nuotrauka

O ir pati nuostabaus grožio aplinka, reginys į ežerą nuo kalno, ant kurio stovi bažnyčia, kuria nepakartojamą, „muzikalią“ atmosferą.

Šiuos vargonus 1989 m. suremontavo meistras iš tuomet Marijampolėje besikuriančios *Sūduvos vargonų dirbtuvės*. Šios dirbtuvės kūrimo iniciatorius buvo kun. G. Sakalauskas. Jiems talkino meistras iš Vilniaus K. Šleinytis ir B. Vasiliauskas. Darbas atliktas rimtai ir kvalifikuotai, todėl ir dešimčiai metų praėjus vargonų būklė yra gera.

4 pav. Kalvių bažnyčia 1992 m.

Vargonai turi 1 manualą ir pedalus, 10 registrų:

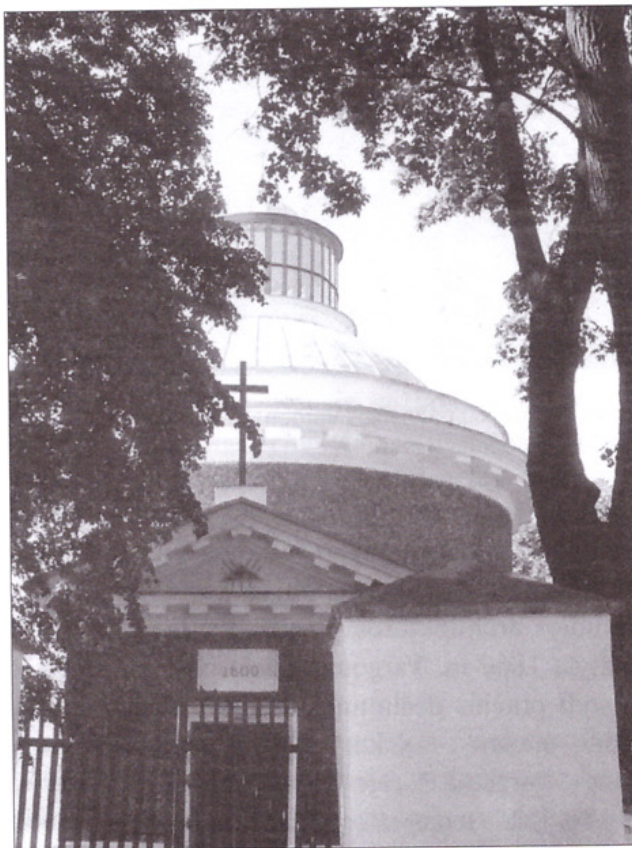
Manualas (C-f^{'''})

Bordun	16'
Principal	8'
Hohlflöte	8'
Gedackt	8'
Viola dolce	8'
Gamba	8'
Octava	4'
Quinta	2 2/3'

Pedalai (C-c')

Subbass	16'
Octavbass	8'

Kalvių vargonai padirbti gero meistro, iš gerų medžiagų, tvarkingai ir sumaniai. Jie skamba gana turtingai ir išraiškingai, o jų skambesio privalumus paryškina gera apvalios bažnyčios akustika.

Rumšiškės

5 pav. Rumšiškių bažnyčios vargonai.
1998 m. autoriaus nuotrauka

Ypatinga vieta yra Rumšiškės. Rumšiškių bažnyčia pelnytai laikoma vienu iš būdingiausių ir gražiausių Lietuvos liaudies architektūros pavyzdžių. Ji pastatyta 1860 m. Vargonai galėjo būti pastatyti praėjus dešimtmečiui kitam. Vargonų meistras kol kas taip pat nežinomas – vargonų išorėje jokių užrašų nėra.

Tai yra vienas iš tų gana kuklių, bet

gerai padirbtų romantinio laikotarpio vargonų, kokių Lietuvoje dar yra išlikę ir kurie vis labiau vertinami dėl jų gražaus skambesio ir švaraus, patikimo darbo.

Rumšiškių bažnyčios vargonai turi vieną manualą ir pedalus, 10 registrų:

Manualas (C-f^{'''})

Bordun	16'
Principa	18'
Gamba	8'
Hohlflöte	8'
Gedackt	4'
Octava	4'
Quinta	2 2/3'
Trompete	8'

Pedalai (C-d')

Subbass	16'
Violon	8'

Manualo oro paskirstymo dėžė yra sklendinė, o pedalų – kėgelinė.

Nors nedideli, šie vargonai savo balsu užpildo nedidelės bažnyčios erdvę, o eklektiškas, tačiau natūralių proporcijų ir kiek drožiniais papuoštas vargonų fasadas kelia harmonijos įspūdį.

Rumšiškių bažnyčia su vargonais natūraliai papildo šalia esančio buties muziejaus ekspoziciją, nes ryškiai atspindi J.Naujaliao laikų kaimo bažnyčios vargonų muzikos skonį ir lygį.

Kietaviškės

Dabartinė Kietaviškių bažnyčia pastatyta 1907–1915 m. Jos vargonai, matyt, buvo padaryti XIX a. pabaigoje, o į naująją bažnyčią juos perkėlė po 1915 m. Dėl to pastebimi vargonų perstatymo ir supaprastinimo pėdsakai. Neogotikinis fasadas yra pernelyg paprastas, o pats instrumentas padirbtas profesionaliai ir švariai. Ypač solidaus darbo yra manalo sklendinė oro paskirstymo dėžė. Taip pat gerai atlikta mechaninė registrų traktūra. Pedalų traktūra eina į šoną spinduliu, nes pedalų vamzdžiai sustatyti chromatine tvarka, kitaip negu manalo vamzdynas, kurio išdėstymas maždaug atitinka fasadą. Labai tvarkinga ir daili manalo traktūros velenėlių lenta. Vargonų griėžykla yra iš šono, o priešingoje vargonų pusėje įtaisytos didelės dumplės.

Kietaviškių vargonai yra vieno manalo su pedalais, juose 9 registrai:

Manualas (C-f^{'''})

Principal	8'	C – H medžio atviri, nuo c ^o – fasade.
Principal	4'	C – H medžio dengti.
Bordun	16'	medžio.
Hohlflöte	8'	C – H medžio dengti, nuo c ^o – medžio atviri. Vamzdžiai daryti iš

Gamba	8'	labai geros pušies, burnelės drožtos viduje.
Hohlflöte	4'	C – H kartu su Hohlflöte, toliau metalo atviri.
Mixtur	1-2fach	vamzdžiai medžio atviri, nuo c ^{'''} – metalo kūginiai. 1996 iš UAB „Vilniaus vargonų dirbtuvės“.
Pedalai (C-c')		
Subbass	16'	
Octavbass	8'	

Vargonai, nors ir neturintys ypatingos meninės vertės, saugotini kaip rimtai, profesionaliai padarytas instrumentas, ne tik visiškai tenkinantis liturgijos poreikius, bet ir tinkamas gana plačiam koncertiniam repertuarui atlikti. Jų būklė gana gera. 1996 m. atliktas nedidelis remontas – pritaistas geresnis elektros pūstuvai, oro spaudimo reguliatorius, sudėti registro Mixtur vamzdžiai, kurie buvo dingę. Liko neatstatyta manalo klaviatūra. Senąją kažkoks visai nekvalifikuotas ir nelabai sąžiningas meistras prieš kelis metus bus išmetęs, o jos vietoje nevalyvai įtaisęs plastmasinę kokio nors sintezatoriaus klaviatūrą.

Žasliai

Tiek istorinę vertę turėtų, tiek ir apskritai geras instrumentas būtų Žaslių bažnyčios vargonai, jei sovietmečiu jų

nebūtų kažkas sudarkęs. Buvo pašalintas senasis istorinis vargonų fasadas, o jo vietoje, kaip didelis pridengiantis

vargonus skydas, pridėtas naujas, „modernus“. Tasai fasadas nei dydžiu, nei stiliumi visai neatitiko vargonų, tačiau, matyt, turėjo įtikinti kleboną, kad vargonai padidinti ir pagerinti. Senieji vargonai buvo mechaniniai, taigi senoji dalis tokia ir išliko. O pridurtasis fasadas lyg ir turėjo būti valdomas elektra, tačiau elektrinės traktūros nėra nei liekanų, nei pėdsakų. Apskritai elektrinė traktūra, visi tie maži kontaktėliai, elektromagnetai ne taip jau paprastai pagaminami. Jie turi veikti labai tiksliai ir patikimai. Vakaruose, ypač Amerikoje, statoma nemažai vargonų su elektrine traktūra. Tačiau net ir ten ne visada pasiseka padaryti tikrai tiksliai ir patikimai veikiančią elektrinę traktūrą. Nors dalis joms gamina specializuotos firmos, turinčios senas tradicijas ir didelį patyrimą. Lietuvoje kai kurie meistrai bandydavo (kai kas ir dabar tebebando) kažin ką surinkti iš telefono ar kitų elektros prietaisų dalių, tačiau rezultatai visada būna gana liūdni: kelerius metus vargonai paveikę, tokie vargonai netrukus teisleidžia vien chaotiškus garsus. Deja, tokie meistrai pasidarbavo ir Kaišiadorių parapijų bažnyčiose.

Senuosius vargonus statė Florianas Ostromeckis. Ant vargonų yra išlikusi žalvario lentelė su užrašu:

F.OSTROMECKI
WILNO 1892 R.

Tai būta rimto meistro. Kilęs nuo Balstogės, XIX a. pabaigoje F.Ostromeckis įsikūrė Vilniuje. Jis yra pastatęs Vilniaus

šv.Rapolo bažnyčios vargonus, kurie laikomi ryškiu tos epochos vargonų statybos pavyzdžiu. Yra Lietuvoje ir daugiau jo darbų. Iki šiol F.Ostromeckio vargonai ištikimai tebetarnauja Viešpaties garbei ir žmonių džiaugsmui net tolimuose Veiviržėnuose.

F.Ostromeckio vargonai Žasliuose turėjo vieną manualą, septynis registrus:

Manualo apimtis – C-f””

Bordun	16'
Principal	8'
Hohlflöte	8'
Gedackt	8'
Octava	4'
Quinta	2 2/3'
Mixtur	(?)

Buvo vargonuose ir registras Bemben – būgnas. Jį sudarė du dideli sekunda suderinti vamzdžiai, kurie kartu skambėdami duodavo virpanti, panašų į timpanų dundenimą toną. Tai registras, būdingas baroko vargonams, tačiau Lietuvoje jis buvo daromas iki pat XIX a. pabaigos.

Pateiktoji dispozicija galbūt ne visai tiksli, nes išlikę ne visi F.Ostromeckio užrašai, o vamzdynas gerokai perdirbtas, vamzdžiai supainioti, perkelti iš vienos eilės į kitą. Tačiau F.Ostromeckio vamzdžius atskirti nesunku, nes jie padirbti nepalyginamai švariau nekaip sovietmečio meistro.

Žiežmariai

Žiežmarių bažnyčioje yra vilniško meistro Wacławo Biernackio pastatyti vargonai. W.Biernackis yra daug pasidarbavęs Vilniaus krašte. Kai kurie vargonai yra buvę gana garsūs. Pvz., net du kartus jis pastatė didelius vargonus Vilniaus Katedroje. W.Biernackis dirbo iki pat Antrojo pasaulinio karo ir statė, kaip tuo metu buvo įprasta, pneumatinius vargonus. Dalis – klaviatūras, metalo vamzdžius, daug kitų smulkesnių detalių – jis pirkdavo užsienyje, matyt, Vokietijoje, o pats darydavo medžio dalis ir vargonus surinkinėdavo. Tai buvo tuo metu įprasta praktika. Nors W.Biernackio vargonai nepasižymi kokiais nors pastebimesniais meniniais privalumais, tai buvo geras savo meto meistras. Iki Pirmojo pasaulinio karo naujus W.Biernackio vargonus ne kartą yra priiminėjęs J.Naujalis ir juos labai palankiai vertindavęs.

Žiežmariuose W.Biernackio vargonai yra iš esmės perstatyti ir tokiu būdu apgadinti. Jie yra nedailiai padalyti į dvi dalis, paliekant vargonus be sienų ir be padoresnio fasado. Galima tik spėlioti, kada ir kodėl taip padaryta: Žiežmarių bažnyčia baigta statyti apie 1924 metus. Tuo metu W.Biernackis, dirbęs lenkų okupuotame Vilniuje, vargu ar galėjo pastatyti vargonus šiapus demarkacinės linijos esančioje bažnyčioje. Todėl gali būti, kad šie vargonai statyti dar senajai Žiežmarių bažnyčiai, kuri 1895–1896 buvo perstatyta, ir tuomet tikrai galėję būti W.Biernackiui užsakyti vargonai. O naujojoje bažnyčioje už vargonų choro

padarytas didelis langas, kurio nenorėta uždengti vargonais. Todėl jie ir galėjo tuomet (o gal ir vėliau) perstatyti, padalydami juos į dvi dalis ir išdėstant choro šonuose abipus lango.

Žiežmarių vargonai, nors yra dviejų manualų su pedalais, teturi 9 registrus:

I manualas (C-g''')

Principal	8'
Viola	8'
Octava	4'

II manualas

Vox coelestis	8'
Gamba	8'
Hohlflöte	8'
Oboe	8'

Pedalai (C-d')

Subbass	16'
Echobass	16'

Kaip įprasta pneumatiniuose vargonuose, yra nemažas įvairių sankabų pasirinkimas, leidžiantis iš tokio nedidelio registrų skaičiaus išgauti gana galingą skambesį:

Super Oktav Koppel II/I
 Sub Oktav Koppel II/I
 Manual Koppel II/I
 Pedal Koppel II/P
 Super Oktav Koppel I/P
 Paruoštos kombinacijos: Piano, Forte, Tutti, Crescendo.

Paparčiai

Turtinga, bet nelaiminga Paparčių bažnyčios istorija. Ji siekia XVI a. pradžią. Būta čia ir gražios bažnyčios, ir turtingo vienuolyno, kol 1890 m. rusų caro valdžia ir bažnyčią, ir vienuolyną nugriovė. 1916 m. karo nepriteklių nualinti parapijiečiai vis dėlto pasistatė naują medinę bažnyčią. Dabar šioje bažnyčioje yra sovietmečiu padirbti labai menki, prasto mėgėjiško darbo vargonėliai, kurių kaip nors pataisyti ar patobulinti neįmanoma. Tai – diletantiškas dirbinys. Bet šiuose vargonėliuose esama ir kažkokio seno neblogo instrumento vamzdžių. Atsakymą galima rasti bažnyčios pastogėje, kurioje yra išmėtyta nemaža senų, galbūt net barokinių apie aštuonių registrų vargonų dalių. Matyti griežyklos fragmentai, oro paskirstymo

dėžės detalės, klaviatūra bei fasado fragmentai. Vamzdžių nematyti. Apie 1970 metus Reškutėnų (Švenčionių raj.) teko tik pastatytuose vilniečio Ed. Alekno vargonuose pamatyti barokinių vargonų vamzdžių. Pats Ed. Alekna tuomet prisipažino šiuos vamzdžius paėmęs iš senųjų Paparčių vargonų, kurie esą buvę jau visai sugriuvę ir nebetinkami pataisyti.

Net ir dabar, teturint kuklius fragmentus, nereikėtų išsižadėti galimybės kada nors senuosius Paparčių bažnyčios vargonus atkurti. O pagal tarptautinius vargonų paminklosaugos nuostatus net ir pavienės vargonų dalys gali turėti paminklinę vertę.

Iš kur naujajai Paparčių bažnyčiai gauti seni vargonai, kol kas nežinoma.

Palomenė

Visiškai negalima pateisinti Palomenės bažnyčios vargonų sudarkymo. Tai padaryta tik 1997 ar 1998 metais. Nedideli, jaukūs mažos kaimo bažnyčios vargonėliai grubiai ir nemokšiskai perstatyti, o trijų registrų vamzdyno būklė liudija visišką nesugebėjimą, žemą kul-

tūrą ir elementaraus padorumo nebuvimą. Kai tokie dalykai atsitikdavo sovietmečiu, buvo galima teisintis sąlygomis, būtina konspiracija ir pan. Tačiau Nepriklausomoje Lietuvoje jų pateisinti neįmanoma.

Darsūniškis

Ypač sudėtinga Darsūniškio bažnyčios vargonų padėtis. Juos dirbo menkų išgalių meistras. Vargonai šiaip ne taip skamba, tačiau jų skambesį patobulinti neįmanoma, nes tiek vamzdžiai pras-

toko darbo, tiek ir visi įrenginiai padaryti labai primityviai. Laimei, tai naujas daiktas, vadinasi, statant šiuos vargonus, nebuvo sužalotas praeities paminklas.

Kaišiadorys

Koncertine prasme geriausi, o ir rajone didžiausi vargonai stovi pačiuose Kaišiadoryse, jų Kristaus Atsimainymo katedroje. Šiuos vargonus 1996 m. pastatė meistras iš Panevėžio Antanas Šauklys. Tai pirmasis toks reikšmingas šio meistro darbas.

Dviejų manualų su pedalais vargonai turi 24 registrus:

I manualas

Bordun	16'
Principal	8'
Gedackt	8'
Flöte	8'
Viola da Gamba	8'
Flöte	4'
Octava	4'
Quinta	2 2/3'
Octava	2'
Mixtur	2'3-4fach

II manualas

Geigenprincipal	8'
Lieblich gedackt	8'
Salicional	8'
Fugara	4'
Rohrflöte	4'
Siflöte	2'
Nasard	11/3'
Zimbel	1'3fach

Pedalai

Principalbass	16'
Subbass	16'
Gedacktquinte	10 2/3'
Oktavbass	8'
Bassflöte	8'
Choralbass	4'

Tiek vargonų klaviatūrų, tiek ir registrų traktūra yra mechaninė, oro paskirstymo dėžės sklendinės.

Vargonai pagaminti labai kruopščiai, nuoširdžiai ir iš gerų medžiagų. Vargonų projektą rengė ir prie jų gamybos nemažai prisidėjo vilnietis meistras Vaclovas Paulauskas. Tai labai gabus ir atkaklus žemaitis nuo Darbėnų, ilgus metus dirbęs Vargonų restauravimo dirbtuvėje Vilniuje ir įgijęs didelę patirtį. Menzūras (vamzdžių proporcijas ir matmenis) skaičiavo estų vargonininkas ir meistras Rolfas Uusvälis.

Užmojumi ir kokybe A.Šauklio vargonai Kaišiadorių katedroje atitinka katedros rangą. Ir apskritai jie gali padėti Kaišiadorims tapti vienu iš Lietuvos muzikinės kultūros centrų.